

A déli Alföld gyümölcspiaca és közlekedése

Irta dr. Löw Lipót

Rohamosan terjed a vidékünkön a gyümölcs-termelés. A közeli években nagy gyümölcstermek kerülnek majd a piacra és ezek elhelyezésére már most kell felkészülnünk. A sok sürgős ten-nivaló egyike, hogy a gyümölcserőseítés érde-keiben Szegedet kell a délvidéki termelés közpon-ti piacává kifejleszteni.

A gyümölcs piac

A nyugateurópai sűrű lakosságú területeken az emberi nyers izomerő helyébe törő géperő csök-kenti e vidékek lakosságának szénhidrát szüksé-gletét, vagyis ami ezzel egyértelmű: a gabonafog-yasztását. A gabonaneműek kárára elsősorban a fehérjetartalmu termékek, a gyümölcs, a főze-lék, a tojás, a tejtermékek váltak emberek mil-lióinak elsőrendű fontosságu tápszerévé. De az nem elegendő, hogy a gazdák a nagytömegű fo-gyasztók ez új igényeinek és szükségleteinek megfelelően ez új termények, például a gyümölcs termelésére rendezkedjenek be. A gyümölcs és a többi fehérjetartalmu termékek épp a könnyen romlandó voltuknál fogva a gabona és hasonló termények megszokott áruforgalmától teljesen el-ütő árucserét, piacot, szállítási alkalmatosságot követelnek.

Vegyük csak azt a piacot közelebbről figye-rembe, hol a gazda a gyümölcset eladja és a ter-ménye ellenértékét megkapja.

A gyümölcs ára nem függ egy világtőzsde dik-tátumától, mint például a búzáé a csikágóitól, hanem első sorban a piacon pillanatnyilag ural-kodó kereslettel. Egészséges viszonyokat véve tekintetbe: a keresletet csak a növekvő, ál-landósuló kínálat képes emelni. Ezért a kifejld-ött, központi nagy piac a gyümölcstermelőknek épp úgy, mint a gyümölcset felvásárló kereskede-lemnek közös érdeke. A vásárlók növekvő szá-mával nő az eladási ár, vagyis a gazdák jövedel-me, de egyben megnehezülnek az indokolatlan ártörési kísérletek is. Az állandó nagy piac vi-szont a vásárlók szervezetét olcsóbbítja. Tehát végeredménykép mindkét félnek, a termelőnek és a gyűjtőkereskedelemnek érdeke, hogy a gyü-mölcspiacok ne a kis, községekbe, tanyaközpontok-ra forgácsolódjanak szét, még ha ezek vasutállo-más közelében fekszenek is, hanem egy központ-ban összpontosuljanak. A mi esetünkben, itt a délkeleti határon épp Szegeden! Hisz a kis köz-ségek a piactereik beruházására szükséges kia-dásokat sem tudják előteremteni! De a közgaz-

gatásnak is ez az érdeke. Csak a gyakran felkere-sett és sűrűn látogatott piacok mellett fizető-nek ki a drága piactéri építkezések, az ezeket szolgáló közművek, a tisztogatás, a kövezet, a világítás, a rendészet, az árinformáció és hason-ló több más. Kétségtelen és bizonyításra nem szorul, hogy a Délvidékünkön mindez egyesege-dül Szegeden, a szegedi Mars-téren és a még kiépülő exportrakodón lehetséges.

Ezért kell a gyümölcserőseítés érdekében Szegedet a Délvidék gyümölcstermelésének köz-pon-ti piacává fejleszteni.

E cél eléréséhez sok egyéb mellett elsősorban a közlekedés terén a vasutat, a közutakat és a kompokat illetőleg, a következő ujitásokat kell megszervezni:

A vasut

A szegedi központi piac esetén a Máv. a jelen-leg csaknem teljesen üresen álló Tiszapályaudva-rát és az itt most haladó félben lévő szolgálatot teljesen kihasználhatja, ellentétben a Félégyhá-záig közbeeső kis helyek vasutállomásaival. Eze-ken most a vasut mindenütt kénytelen szétforgá-csolt szolgálatot tartani, hogy e kis helyekre elap-rózódó piacok áruit köteleességszerűen elszállít-hassa. Az idényszerű gyümölcserések ezt a szol-gálatot gyakran igen rövid időre, néhány napra, hétre tömörítik és módfelett megdrágítják. A Dél-vidéknek a Tiszapályaudvaron összetalálkozó áruszállítása a Máv. számára legalább is annyi megtakarítást jelenthet, mint amennyi lehetővé teszi, hogy az onnan való elszállításnál a kis-kunfélegyházi paritást alkalmazhassák! Ez a koncentráció az állam számára a posta köré cso-portosuló szolgálatok jobb kihasználását, jobb jövedelmzését is célozza!

A közutak hálózata

A Délvidéknek ezt a szegedi központi piacát a gazdák csak abban az esetben frekvenciálhatják, ha ezt egyben a közutak állapota és iránya lehe-tővé teszik, elősegítik. Más szóval az utak iránya ne a véletlen ötletszerű szüleménye legyen, ha-nem ezek az utak egy előre meggondolt, tervsze-rűen megállapított utahálózatnak legyenek részei, mely utahálózatnak Szeged legyen a góca!

A gyümölcstermelő gazdáknak ezt az életbe-vágó érdekét minden részletében alátámasztja a közlekedési politikának ama megdönthetetlen

Borotválkozás előtt
bedörzsölés
NIVEA
CREME

Crema: P. o. 50 — 2.—
Olaj: P. o. 90, 1.70, 3.50
Bélerádori Vegyszertár
Gyár 2.1., Budapest VII.

alapelve, amely szerint a helyes és egyetlen le-hetséges közlekedési politikát a kérdéses forgalmi terület közlekedési követelményei alkotják.

Epp a homoki bortermelés fényesen bizonyító példa arra nézve, hogy a közut és a gyümölcster-melés egymással mily szorosan függnek össze. A szőlő termelése mégis csak azáltal vált az alföldi uthány ellenére egyáltalán lehetővé, mert másodterméke, a bor különösebb raktározást nem kíván és szállítása sincs időjáráshoz, időhöz és jó uthoz kötve. A kisgazda primitív borkezelését a városi bornagykereskedő nagyjában ki tudja egészíteni. Minthogy pedig a bor amugy sem köz-vetlenül a termelőtől kerül elfogyasztásra, ha-nem jóideig pincében tárolva érlelődik, nyugod-tan cammoghatnak be vele rossz, kerülő utakon a külső tanyákról akár lépésben is.

Azt tehát, hogy a gazda gyümölcsével, termé-nyeivel idejében érje el a piacot, ezt le ne kesse, a piacra való szállítás közben a terményeinek minőségét kár ne érje. legelső sorban az határozza meg, hogy az akadálytalan szállításhoz a köz-lekedési lehetőségek, a piacra vezető utak meg-vannak-e? Hisz azt is tudjuk, hogy az alföldi gazda egyéni elhatározásból kifolyólag már csak azért sem térhet el a jövedelmet nem jelentő ed-digi szemesztermeléstől, mert a nagy uthány más-nak a termelését itt megakadályozza. Más szó-val az uttalanság megöli a gyümölcstermelő gaz-dát!

Ha már most szegedi vonatkozásban beszélünk a gazdák utszükségletéről, természetesen nem szoríthatjuk e kérdést területileg a történet folya-mán kialakult közigazgatási határok közé, ha-nem elgondolásunknak fel kell ölelnie azt az egész kb. 400.000 holdnyi területet, melynek Szeged még Trianon ellenére is jelenleg a természetes gaz-dasági központja. A megtervezendő utahálózatnak tehát ki kell terjednie a szegedi törvényhatósági határokon belül eső területekre épügy, mint a közeli szomszédságunkra: a dorozsmai betürem-kedésre, a Szeged-Csengele utvonaltól keletre eső esongrádmegyei területre és az ezzel párhuzamo-san haladó tiszántuli részre, Tisza—Maros-szögé-vel együtt.

Az utahálózat ezen kézenfekvő nagy jelentősége az 1890:I. tc.-ben, az uttörvényben is kifejezésre

A DELMAGYARORSZÁG NOVELLAPÁLYÁZATA

24

Demeter meg akar halni

Jelige: Keleti 11.

A szobára lassan rászállott az alkonyat. Szür-ke titokzatosság burkolgatta az ócska butorokat, a dobkályha kiégett alján átvilágított a piros sze-mű parázs s a fénye különös halvány reliefeket rajzolt a szoba kopott falára. Demeter beleteme-kezett ebbe a kora esti szürkületbe és a leányra gondolt. Az utolsó leányra, aki ismét szerepet játszott az életében és éppen úgy elhagyta, mint a többi.

— Különös, nézett bele a parázsha, mintha a leány szeme, sok lány, asszony szeme parázlana felé. Mind szereték, mindnek esküdözött nagy föl-döntuli szerelmet és mind elhagyták, mihelyt há-zasságról beszélt.

— Maga nősülne Demeter? Maga? Mondja ké-rent, ugyan mire?

Még megették a megtakarított pénzecskéjén vett krémest egy kis budai cukrászda hátulsó asztalá-nál, vagy végignézték vele egy-egy mozifilmet, aztán elbucsztak tőle és tudták, hogy soha többé nem találkoznak.

Demeter nem ilyen kis flörtökre vágyott. Ke-reste a maga asszonyát, aki megérti a szegénysé-get és megbecsüli a lelke mélyén fakadó kis virág-

bimbókat, amik tisztán, fehérén és színükkel, illa-tukkal betöltik egy kis szoba szegény szagát.

Demeter harminckétéves volt, de hajában több volt az ezüst, mint a fekete. Színét bepókhálózta a megéltetés kenyér-harca és bepókhálózta nézé-sét a 'avolba-kutatás.

Előszedte a leveleit. Sokat. Egy-egy csomót halvány színű kis szalaggal kötött át a küldőnek adott kegyelet, melyet mint kis koszoru szalagot helyezett a halott szerelem sirjára. Kirakta őket a kopott íróasztalra egymás mellé. Maga is mo-solygott. Hogy megférnek ezek itt egymás mel-lett! Szőke volt az egyik, barna a másik. De ki tudja, milyen is volt?

Az elsőre gondolt, szőke volt. Nagy kékszemű gyermek, gondtalan, kacagó. Ez volt a legszebb, legboldogabb szerelme. És most, hogy visszagon-dol, érzí, hogy mégsem az igazi.

Jött a nyár, vele egy forró száju asszony és felégette a szenvedélyek tüze a lányért gyújtott fehér lángot.

Most eltemeti ezt a sok forróságot, rég kihűlt tüzeit a szerelme oltárán. Egyenként bon'ogatta ki a keskeny szalag-szemfedőket, még bucsupillan-tást vetett rájuk — aztán vége. Lobbant a láng, elhamvadt a sok hazudott érzés, sokszínű láng-gal. A szeméből kiperdült egy-egy könny utánok. Nem szegyelte, hiszen temetett.

Már alig volt pár levél előtte. A kályha élesen nyelte a papírt. Lobogott a láng, de nem melegí-tett. Demeter meghorzongott. Olyan, mint az éle-te. Hideg, de fény nélkül való, hogy nagyobb az utána maradt sötétség.

Az utolsó köteghez ért. Megbontotta a kis lila szalagot, végig simogatta a rózsaszínű leveleket egytől-egyig. Nem tudta elhamvasztani. Ezt az utolsózt ezt nem. Talán ez volt a lelke hurián a

befejező akord, mely most zeng-zeng, de elmúlik, ha megették a lángok. Nagy üres zugás maradna utána. Ezeket megörzi, utolsó a nagy meleg, piros szívéből, hiszen többet nem lesz lány, nem lesz asszony, akit szeretni tudna. Ez volt az utolsó.

A kályhában elhamvadt a papírok hamva, De-meter utánuk bámult egy darabig, aztán leejtette a fejét. A lelke virágaira gondolt, most már nem adja senkinek soha soha.

A hajnal bepillantott az ablakán és ott találta Demetert az asztalra borulva. Aludt. Nyugtalan álma elröppent az első érintéstől, mit a hajnal le-helt kócos fejére. Reggel van, mint annyi más sok reggel. Hideg, szürke, unalmas és kellemetlen.

Megmosdott. Megkefélte gyűrött ruháját és úgy érezte, hogy nem érdemes élni az embernek, aki hivatalnok és nagy, igaz, tiszta szerelemre vá-gyott egy életen keresztül.

— Meghal! — határozta el magát. Ez az egyet-len, helyes megoldás. Meghalni és nem bolyonga-ni tovább, céltalan kereséssel a világban.

Fázósan húzta össze szürke kabátját. A hideg téli reggel fagyosan csapott az arcába, ahogy meg-indult lassan, tempósan, mintha halottas kocsi után menne végig a Duna parton. Keresett egy alkalmas helyet, ahol észrevétlenül belecsuszik a vízbe és összezsapathatnak felette zaj nélkül a hul-lámok. Letért a rakparton a hajóállomás felé, már éppen csuszni akart, mikor a nagy kőkocka mellől csendes zokogást hallott. Egy pillanatra elfelejtette a maga baját és már ott állott a leány előtt.

Kopottas fekete kabátjában, kalapját mélyen szemére huzva sirdogált a lány. Demeter telemel-te a fejét, hogy az arcába láthasson. Szőke volt, nagy kékszemű.

Felé simult a férfi hangja.